

Sygn. akt IV U 533/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 grudnia 2022 roku w Sieradzu

odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 14.09.2022 r. Nr (...)

w sprawie S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o rekompensatę

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje S. M. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 7 lipca 2022 roku;***
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz S. M. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.***

Sygn. akt IV U 533/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.09.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28.07.2022r. przyznał S. M. zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 07.07.2022r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Jednocześnie organ odmówił wnioskodawcy przyznania rekompensaty, ponieważ nie został udokumentowany na dzień 01.01.2009 r. 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach z uwagi nie brak stosownego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. M. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący powołał się na świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, stwierdzających wykonywani pracy na stanowiskach kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony, mechanika w kanałach remontowych, piaskarza, a także wykonywanie pracy jako spawacza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji. W uzupełnieniu odpowiedzi na odwołanie organ wskazał, że świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, dokumentujące okresy zatrudnienia od 18.07.1979 r. do 31.08.1979 r. i od 01.09.1979 r. do 31.08. 1988 r. nie budzą zastrzeżeń w kwestii formalno-merytorycznej (pomijając formę kserokopii dokumentów); jeżeli chodzi o okres od 21.04.1997 r. do 01.03.1998 . i od 02.03.1998 r. do 31.12.2000 r. to świadectwa pracy odwołują się do stanowiska

piaskarza, które nie jest zgodne z nazewnictwem, określonym w wykazie A dział III poz. 80 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odwołanie poparł ustanowiony pełnomocnik procesowy wnioskodawcy, wnosząc o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. M., ur. (...), w dniu 28.07.2022r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o emeryturę wraz z rekompensatą.

W aktach kapitałowych wnioskodawcy znajdują się m.in. świadectwa pracy: wystawione w dniu 29.05.1992 r. przez (...)Przedsiębiorstwo (...) Oddział w Ł. stwierdzające, iż S. M. był zatrudniony w tym przedsiębiorstwie od dnia 18.07.1979 r. do 31.05.1992 r., zajmując kolejno stanowiska: od 18.07.1979 r. do 31.08.1979 r. kierowcy, od 01.09.1979 r. mechanika napraw pojazdów samochodowych, od 01.09.1988 r. do 31.05.1992 r. spawacza; dokumenty wystawione przez (...) sp. z o.o. w T.: w dniu 30.06.1997 r. stwierdzający zatrudnienie S. M. od 21.04.1997 r. do 30.06.1997 r. na stanowisku piaskarza; w dniu 30.09.1997 r., stwierdzający zatrudnienie S. M. od 01.07.1997 r. do 30.09.1997 r. na stanowisku piaskarza, dokument wystawiony przez tego pracodawcę w dniu 01.03.1998 r., stwierdzający zatrudnienie S. M. od 01.01.1997 r. do 01.03.1998 r. na stanowisku piaskarza; dokument wystawiony przez tego pracodawcę w dniu 31.12.2000 r., stwierdzający zatrudnienie S. M. od 02.03.1998 r. do 31.12.2000 r. na stanowisku piaskarza, piaskowacza.

Do odwołania zostały załączone następujące świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach: wystawione w dniu 28.05.1992 r. przez (...)Przedsiębiorstwo (...) Oddział w Ł., stwierdzające iż S. M.: od 18.07.1979 r. do 31.08.1979 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym po. 3,5 tony na stanowisku kierowcy, wymienionym w wykazie A dziale VIII poz. 2 pkt 2 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08. 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, w których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz.Urz. M.B. i P.M.B.Nr 3 poz.6); od 01.09.1979 r. do 31.08.1988 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych na stanowisku mechanik, wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 16 pkt 1 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08. 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, w których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz.Urz. M.B. i P.M.B.Nr 3 poz.6); wystawione przez Syndyka Masę Upadłości (...) sp. z o.o. w T.: stwierdzające, iż od 21.04.1997 r. do 01.03.1998 r. S. M. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace piaskarza na stanowisku piaskarza, wymienionym w wykazie A dział III poz. 80 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; stwierdzające iż od 02.03.1998 r. do 31.12.2000 r. S. M. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach na stanowisku piaskarza w zakresie piaskowania na sucho konstrukcji stalowych – wykaz A dział III poz. 80 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W pierwszym okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. ekspozytura w D. od 18.07.1979 r. do 31.08.1979 r. S. M. pracował jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 ton. Wnioskodawca wykonywał wówczas przewozy ładunków samochodami ciężarowymi o ładowności od 8 do 16 ton. W dniu 1 września 1979 r. S. M. rozpoczął pracę w tym warsztacie tego samego przedsiębiorstwa jako mechanik napraw pojazdów samochodowych. W tym okresie zakład pracy dysponował taborem samochodów ciężarowych w ilości nie

mniejszej niż sto pojazdów. W warsztacie były dwie hale; w każdej z nich były dwa kanały remontowe. Wnioskodawca w kanałach remontowych wykonywał takie naprawy, jak naprawy i wymiany skrzyń biegów, naprawy tylnych mostów. Kiedy naprawiany pojazd nie mieścił się na hali, wówczas konieczne prace wykonywano na zewnątrz, w miejscu postoju samochodu. W 1984 r. S. M. uzyskał uprawnienia spawalnicze. Oprócz wykonywania dotychczasowych napraw, wnioskodawca spawał pęknięte przewody, urwane wieszaki, stabilizatory.

W całym okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w T. od 21.04.1997 r. do 31.12.2000 r. S. M. wykonywał prace piaskowacza. Wnioskodawca był członkiem brygady, do zadań której należało oczyszczanie wykonanych konstrukcji stalowych przed ich pomalowaniem. Prace te wykonywano przy zastosowaniu technologii piaskowania. Polegała ona na kierowaniu wypychanego pod ciśnieniem strumienia piasku trzymanym przez pracownika węże gumowym na czyszczony element. Prace te wymagały stosowania specjalnych kombinezonów ochronnych i nakryć głowy celem uniknięcia obrażeń, jakie mógł spowodować strumień piasku. W każdym z tych przedsięwzięciach S. M. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W decyzji z dnia 14.09.2022 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. zawarł rozstrzygnięcie odmawiające wnioskodawcy przyznania rekompensaty.

(wniosek, decyzja, świadectwa pracy w aktach ZUS, świadectwa pracy k. 10-14, 49 akt sprawy, zeznania z dnia 16.11.2022r.: S. K. od 00:10:37 do 00:21:20 minuty, M. K. od 00:21:20 do 00:29:31 minuty, zeznania z dnia 19.12.2019 r.: M. R. od 00:01:08 do 00:10:27 minuty, S. M. od 00:11:09 do 00:22:19 minuty).

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego, aktach osobowych, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron oraz w oparciu o zeznania świadków i samego odwołującego. Zeznania te Sąd uznał za wiarygodne, gdyż były one rzeczowe, logiczne, korespondujące z treścią powołanej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie S. M. należało uznać za uzasadnione. Odwołujący wniósł o przyznanie rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Zasady nabywania prawa do rekompensaty reguluje ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U.2022.1340 t.j.). Zgodnie z treścią art.21 ust.1 tej ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Ust. 2 art.21 stanowi, iż rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tryb ustalenia prawa do rekompensaty określa art.23 ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z ust.1 tego artykułu ustalenie rekompensaty następuje wyłącznie na wniosek ubezpieczonego ubiegającego się o emeryturę. Rekompensata nie jest samodzielnym świadczeniem wypłacanym z systemu ubezpieczeń społecznych, jest przyznawana w formie dodatku do kapitału początkowego, ustalanego na zasadach przewidzianych w art.173 i art.174 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Nie jest wypłacana ubezpieczonemu bezpośrednio jak świadczenia emerytalne, ale zwiększa wartość kapitału początkowego i tym samym wpływa na wysokość emerytury. Rekompensata zgodnie z definicją zawartą w art.2 punkt 5 ww. ustawy o emeryturach pomostowych jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej. Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku (w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 roku a przed 1 stycznia 1969 roku) podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie,
- 2) niespełnienie warunków uzyskania prawa do emerytury pomostowej,
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czyli art.32, 33, 39, 40 i 50 c,

4) niezyskanie prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Prawo do uzyskania rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 roku, które przed 1 stycznia 2009 roku wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów obowiązujących do 31 grudnia 2008 roku.

Zgodnie z treścią art.32 ust.1, 1a i ust.2 ww. ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.504 t.j.), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust.2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art.27 ust.2 i 3. Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust.1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Stosownie do treści art.32 ust.4 ww. ustawy o emeryturach i rentach wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2 ust.1 ww. rozporządzenia). Zgodnie z §4 ust.1 ww. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w okresach zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. ekspozytura w D. od 18.07.1979 r. do 31.08.1979 r. r. ubezpieczony wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony, wymienioną w dziale VIII poz. 2 wykazu A stanowiącego załącznik do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r.. Poczynając od 1 września 1979 r. wnioskodawca wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (dział XIV poz. 16), z tym, że od 1984 r. obowiązki te wnioskodawca łączył z pracami przy spawaniu elektrycznym i gazowym (dział XIV poz. 12). Odnośnie wykonywania przez ubezpieczonego w tym samym okresie zatrudnienia prac wykonywanych w kanałach remontowych oraz prac spawalniczych to należy zaznaczyć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, jednoczesna - w ramach dobowego czasu praca na różnych stanowiskach wymienionych w wykazie prac w szczególnych warunkach, nie wyklucza zaliczenia tego okresu do pracy w szczególnych warunkach. Takie wykluczenie dotyczy tylko sytuacji, gdy wykonywanie równocześnie pracy w ramach dobowej miary czasu pracy obejmuje pracę, która nie oddziałuje szkodliwie na organizm pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z 04.06.2008r. IIUK 306/07). Jeżeli natomiast praca na kilku stanowiskach odbywa się w warunkach szkodliwych dla zdrowia to nie ma przeszkód w uznaniu, że łącznie praca w szczególnych warunkach odbywa się w pełnym wymiarze

czasu pracy. Do prac w szczególnych warunkach podlega również zaliczeniu praca wnioskodawcy na stanowisku piaskowacza, wykonywana w całym okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w T. od 21.04.1997 r. do 31.12.2000 r. (z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego), która podlega zakwalifikowaniu wg. działu III poz. 80 ww. wykazu A. Mając zatem na względzie, że odwołujący legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach uzyskanym do 31 grudnia 2008 roku, Sąd Okręgowy na podstawie art.477⁽¹⁴⁾§2 k.p.c. orzekł jak w pkt 1 wyroku. Na podstawie art. 98 k.p.c., na rzecz wnioskodawcy zasądzone koszty zastępstwa procesowego, ustalone stosownie do § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).